

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 78 din 22.02.2023

Dosar nr.: 618/2021

Petiția nr.: 5616/26.07.2021

Petentă: Asociația Pentru Protecția Drepturilor Minoritare „Miko Imre”

Reclamat:

Obiect: Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare „MIKO IMRE” a fost sesizată de către doamna R. referitor la o posibilă faptă de discriminare pe criterii etnice, hărțuire din partea vecinului care locuiește la apartamentul de la etajul superior, din cauză că aparține minorității maghiare, făcând referire la 2 situații:

În data de 05.06.2021, reclamatul ar fi făcut afirmațiile: „*Du-te în p*** mă-tii și tu și pisica ta! Închide geamul măi bozgor, că puți, imediat chem deratizare!*”;

În data de 20.07.2021 (incident filmat parțial, înregistrare anexată memoriului), când reclamatul a făcut următoarele afirmații: „*Îți spun eu comunitatea care îi, unguni și români...du-te la unguni acolo și fă comunitate cu ungunii, nu cu mine! Eu sunt român!*”.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul procedural ales al petentei

1. Asociația Pentru Protecția Drepturilor Minoritare „Miko Imre”, mun. Sf. Gheorghe, str. Presei, nr. 4, biroul HUB, nr. 22, jud. Covasna, adresa de corespondență fiind în mun. Sf. Gheorghe, str. Martinovics Ignac, nr. 2, cod poștal 520 009, reprezentată de Zsigmond Jozsef în calitate de președinte al asociației.

Numele, domiciliul părții reclamate

2.

II. Procedura de citare

3. Prin adresele nr. **5616/23.08.2021** și **6335/23.08.2021**, s-a realizat citarea părților în conformitate cu măsurile dispuse având în vedere contextul evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, cu solicitarea de a fi transmise completări la petiție, respectiv punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi), soluționarea speței urmând a se face în lipsă, odată cu exprimarea acordului părților din dosar, în termenul dat.

4. Petentei i s-a solicitat să depună la dosar note scrise și eventuale completări la petiție în temeiul Procedurii interne de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M. Of. 348 din 6 mai 2008, art. 11, alin. (2).

5. Reclamatul și-a exprimat acordul expres pentru soluționarea cauzei în lipsă, odată cu formularea punctului de vedere pe fond.

6. Prin adresa nr. **7898/20.10.2021**, a fost comunicat către petentă punctul de vedere deus la dosar de reclamat, în vederea formulării concluziilor scrise.

7. Petenta, prin adresa nr. **8521/11.11.2021**, și-a exprimat acordul expres pentru soluționarea cauzei în lipsă și a deus la dosar concluzii scrise.

III.Susținerile părților

Susținerile petentei

8. Petenta reclamă prin intermediul Asociației pentru Protecția Drepturilor Minoritare *Miko Imre* memoriul nr. **5616/26.07.2021** o posibilă faptă de discriminare la care a fost supusă de către vecinul său pe criterii etnice, considerând că sunt întrunite elementele constitutive ale contravenției reglementate de art. 15 raportat la art. 2 alin (2) și (5) din O.G. nr. 137/2000.

9. În fapt, în luna iulie, petenta R.M. a sesizat Asociația referitor la un caz de discriminare pe criterii etnice, precizând că a fost hărțuită de către vecinul care locuiește la apartamentul de la etajul superior, de câțiva ani și până în prezent din cauză că aparține minorității maghiare, făcând referire la 2 situații:

În data de 05.06.2021, când reclamatul ar fi făcut afirmațiile: *"Du-te în p*** mă-tii și tu și pisica ta! Închide geamul măi bozgor, că puți, imediat chem deratizare!"*;

În data de 20.07.2021 (incident filmat parțial, înregistrare anexată memoriului), când reclamatul a făcut următoarele afirmații: *"Îți spun eu comunitatea care îi, unguri și români...du-te la unguri acolo și fă comunitate cu ungurii, nu cu mine! Eu sunt român!"*.

10. Petenta consideră comportamentul reclamatului ca fiind inacceptabil, iar vecinii ignoră situația. Totodată, susține că discriminarea pe motive de etnie reprezintă una dintre cele mai răspândite probleme în România.

11. În drept, petenta invocă următoarele prevederi legale:

- Art. 1 alin. (3), art. 4 alin. (2), art. 6, art. 16 alin. (1), art. 30 alin. (6) din Constituția României
- Art. 2 alin. (1) și alin. (4), art. 15 din O.G. nr. 137/2000
- Art. 15 din Legea nr. 287/2009 privind Codul Civil
- Art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului
- Art. 1 din Protocolul nr. 12 la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertății Fundamentale.

12. Concluzionând, petenta solicită Colegiului Director al C.N.C.D. următoarele:

- Constatarea și sancționarea faptei discriminatorii comise de către reclamat, constând în afirmațiile și hărțuirile adresate vecinei sale.
- Aplicarea prevederilor art. 26 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, în vederea sancționării demersurilor discriminatorii în acest caz.

13. Petenta anexează la dosar documentul trimis de către doamna R.M. prin care a relatat actele discriminatorii ale vecinului său, împuternicirea doamnei R.M., copie CI, înregistrare video cu comportamentul discriminator, statutul asociației, actul constitutiv al asociației.

14. Prin adresa nr. **8521/11.11.2021**, petenta depune concluzii scrise la dosar prin care solicită admiterea petiției astfel cum a fost formulată.

15. Totodată, în susținerea petiției, anexează declarațiile vecinei S.F. precum și ale

președintelui Asociației de Proprietari, domnul F.Ș., care confirmă cele relatate de petentă.

Sușinerile reclamatului

16. Prin adresa nr. **7252/28.08.2021**, reclamatul își exprimă punctul de vedere pe fond, prin care solicită respingerea petiției ca fiind nefondată și nedovedită, motiv pentru care apreciază că susținerile care vizează discriminarea nu au nicio legătură cu situația de fapt.

17. Reclamatul relatează că locuiește într-un imobil cu mai multe persoane cu care are relații de bună vecinătate și astfel consideră că afirmațiile referitoare la discriminarea pe criterii de etnie nu au nicio legătură cu persoana sa, mai ales pentru că este căsătorit și locuiește de peste 23 de ani cu o doamnă de etnie maghiară.

18. Reclamatul consideră că vecinele sale manifestă ostilitate față de el și presupune că sunt supărate deoarece în anii precedenți aveau în apartamentul lor un număr de peste 15 pisici care emanau miros când se deschideau ferestrele și dumnealui le-a reproșat acest lucru.

19. Mai mult decât atât, ca urmare a vizionării videoclipului comunicat, reclamatul a tras concluzia că a fost agresat verbal de cele două doamne care l-au filmat și au comentat la adresa sa, considerând că el a păstrat un ton jovial.

20. Totodată, reclamatul apreciază că susținerile petentei nu corespund adevărului și că nu l-a interesat niciodată etnia dumneaei, cu toții fiind egali în fața legii.

21. Reclamatul admite că a reproșat vecinei mirosul generat de pisicile găzduite în locuința sa și că aceasta i-ar fi răspuns că ea are studii superioare în timp ce pe el l-a numit "gropar".

22. Concluzionând, reclamatul susține că are cele mai bune intenții referitoare la vecinii săi și că nu poate să fie considerat o persoană rasistă, pentru că nu a discriminat-o pe petentă.

23. Reclamatul anexează la dosar certificatul de concediu medical, solicitând soluționarea cauzei în lipsă.

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Dreptul național și internațional aplicabil / jurisprudența

24. Prevederile legislative și jurisprudența relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

Constituția României:

- **Art. 16 Egalitatea în drepturi:** *"(1) Cetățenii sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări.*

- (2) Nimeni nu este mai presus de lege. (...)"*

- **Art. 29 Libertatea conștiinței:** *"(1) Libertatea gândirii și a opiniilor, precum și libertatea credințelor religioase nu pot fi îngrădite sub nici o formă. Nimeni nu poate fi constrâns să adopte o opinie ori să adere la o credință religioasă, contrare convingerilor sale.*

- (2) Libertatea conștiinței este garantată; ea trebuie să se manifeste în spirit de toleranță și de respect reciproc. (...)"*

- **Art. 30 Libertatea de exprimare:** *"(1) Libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, prin viu grai, prin scris, prin imagini, prin sunete sau prin alte mijloace de comunicare în public, sunt inviolabile.
(2) Cenzura de orice fel este interzisă.
(3) Libertatea presei implică și libertatea de a înființa publicații.
(4) Nici o publicație nu poate fi suprimată.
(5) Legea poate impune mijloacelor de comunicare în masă obligația de a face publică sursa finanțării.
(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine."*

O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare

- **art. 2 alin. 1:** *"Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice."*
- **Art. 2 alin. 8:** *"Prevederile prezentei ordonanțe nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație."*
- **Art. 15 Dreptul la demnitatea personală –** *"Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia."*

Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale:

- **Art. 10 Libertatea de exprimare** *"1. Orice persoană are dreptul la libertate de exprimare. Acest drept include libertatea de opinie și libertatea de a primi sau a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică Statele să supună societățile de radiodifuziune, cinematografie sau televiziune unui regim de autorizare.
2. Exercițarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege care, într-o societate democratică, constituie măsuri necesare pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, a moralei, a reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea informațiilor confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești."*

- **Art. 14 Interzicerea discriminării:** *"Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta Convenție trebuie să fie asigurată fără nicio deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație."*

- **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** atestă faptul că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: *„Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme."*

Recomandarea de politică generală ECRI nr. 15 privind combaterea discursului de ură adoptată de Comisia Europeană împotriva rasismului și intoleranței (ECRI) la 8 decembrie 2015 – extras: *„Având în vedere că discursul de incitare la ură trebuie înțeles în sensul prezentei recomandări de politică generală ca advocacy, promovare sau incitare, sub orice formă, a denigrării, a urii sau a defăimării unei persoane sau a unui grup de persoane, precum și orice hărțuire, insultă, stereotipuri negative, stigmatizare sau amenințare cu privire la o astfel de persoană sau grup de persoane, precum și justificarea tuturor tipurilor de exprimare anterioare, pe motiv de "rasă", origine națională, religie, apartenență."*

Pactul internațional din 1966 privind drepturile civile și politice (ICCPR):

- **Articolul 19:** „1. Orice persoană are dreptul să-și exprime opiniile fără să intervină.
2. Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept include libertatea de a căuta, de a primi și de a transmite informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, pe cale orală, scrisă sau tipărită, sub formă de artă, sau prin orice alt mijloc de comunicare la alegerea sa. 3. Exercitarea drepturilor prevăzute la alineatul (2) din prezentul articol poartă cu sine sarcini și responsabilități speciale. Prin urmare, aceasta poate fi supusă anumitor restricții, însă acestea nu pot fi decât prevăzute de lege și sunt necesare:
(a) pentru respectarea drepturilor sau a reputației altora;
(b) pentru protecția securității naționale sau a ordinii publice (ordre public) sau a sănătății publice sau a moralității.”

Principiile de analiză

25. Dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal, astfel cum se stipulează prin **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale**: „*Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art. 1 alin. (3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.*”

26. Libertatea de exprimare nu este un drept absolut, aspect reglementat în Constituția României care prevede la art. 53 restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți:

“(1) *Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.*

(2) *Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.*”

27. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscută în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare, acesta fiind singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „*comportă îndatoriri și responsabilități*”.

28. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie să îndeplinească următoarele condiții, elemente care sunt analizate în ordinea care urmează:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin:
  - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
  - calitatea normei juridice, și anume
    - accesibilitatea;
    - precizitatea;
    - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, care trebuie să fie prevăzută de **Convenție** (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii,

prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);

- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

29. Prin urmare, eventuala limitare a dreptului la exprimare trebuie să fie expres prevăzută de lege (prevedere legală care, la rândul ei, trebuie să fie previzibilă și accesibilă), să urmărească un scop legitim, să fie necesară într-o societate democratică și proporțională cu scopul urmărit¹.

30. Pentru o analiză completă, trebuie analizate punctual cerințele impuse de C.E.D.O., după cum urmează.

Ingerința să fie prevăzută de lege

31. Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

32. Cu toate acestea, Colegiul apreciază că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la liberă exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”.

33. Colegiul apreciază că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

34. Raportat la a doua cerință, **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de etnia acestora.

35. Protecția demnității unei persoane aparținând unei categorii de persoane, minorități sau chiar a unei comunități, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional protejat, conținutul afirmațiilor analizate, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele prevăzute de art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată:

- ✓ un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios;
- ✓ ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de genul căruia îi aparține.

36. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

37. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare **este necesară într-o societate democratică**.

¹ Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801

38. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („*pressing social need*”).

39. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar **autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere.**²

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare:

40. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv din analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, C.E.D.O. a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, dintre care le redăm pe cele ce urmează:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice, și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care offensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții, dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilite în mod convingător;

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități;

Aplicarea principiilor la spetă

41. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra posibilei discriminări prin încălcarea demnității petentei prin afirmații cu referire la etnia căreia îi aparține.

42. Concret, Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare „MIKO IMRE” a fost sesizată de către doamna R.M. referitor la o posibilă faptă de discriminare pe criterii etnice, hărțuire din partea vecinului care locuiește la apartamentul de la etajul superior, din cauză că aparține minorității maghiare, făcând referire la 2 situații:

1. În data de 05.06.2021, reclamatul ar fi făcut afirmațiile: *”Du-te în p*** mă-tii și tu și pisica ta! Închide geamul măi bozgor, că puți, imediat chem deratizare!”*;

2. În data de 20.07.2021 (incident filmat parțial, înregistrare anexată memoriului), când reclamatul a făcut următoarele afirmații: *”Îți spun eu comunitatea care îi, unguri și români...du-te la unguri acolo și fă comunitate cu ungurii, nu cu mine! Eu sunt român!”*.

43. Colegiul reține că petenta, doamna R.M. a împuternicit Asociația pentru Protecția Drepturilor Minoritare „MIKO IMRE”, asociație care are stipulat în statut obiective prin prisma cărora își argumentează calitatea procesuală activă în demersul în fața C.N.C.D. conform art. 8 alin. 2 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, împuternicire și statut anexate la petiție.

44. În drept, în considerarea incidenței obiectului sesizării la câmpul de aplicare al O.G. nr. 137/2000 republicată, trebuie precizat că jurisdicția exercitată de C.N.C.D. este

² Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.

administrativ – jurisdicțională ce presupune o procedură specială, care se bazează pe principiul independenței organului care emite actul față de părțile din litigiu, cu asigurarea principiului contradictorialității și al dreptului la apărare.

45. Examinând conținutul sesizării și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care afirmațiile reclamatului, cu referire directă la apartenența la minoritatea maghiară căreia îi aparține ar fi putut aduce atingere demnității acesteia, astfel cum prevede art. 15 din O.G. nr. 137/2000, republicată.

46. Concret, pe fond, Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate personală, iar analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limitele libertății de exprimare și, în consecință, s-ar impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

47. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare C.E.D.O.).

48. În scopul de a determina dacă declarațiile reclamatului, obiect al prezentei cauze constituie un "discurs de ură", element de incitare la ură, Colegiul va examina: obiectivul urmărit de reclamat, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, calitatea persoanei, autor al afirmațiilor.

49. Obiectivul urmărit de persoana reclamată este important, astfel că se va analiza dacă acesta a dorit să realizeze portretizarea minorității maghiare într-o ipostază degradantă, cu incitarea la ură bazată pe etnia acestei minorități. În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

50. Colegiul urmează a analiza aspectele reclamate prin raportare la cele 2 incidente.

51. Astfel, referitor la data de 05.06.2021, Colegiul reține că aspectele reclamate de petentă vizează faptul că reclamatul ar fi făcut afirmațiile: "*Du-te în p*** mă-tii și tu și pisica ta! Închide geamul măi bozgor, că puți, imediat chem deratizare!*".

52. Având în vedere materialul probatoriu atașat petiției (CD cu înregistrarea audio-video), Colegiul director reține că aspectele ce au vizat fapta din 05.06.2021 nu au fost susținute de probe.

53. Referitor la data de 20.07.2021 (incident filmat parțial, conform înregistrării anexate memoriului), Colegiul reține spre analiză afirmațiile reclamatului:

"Îți spun eu comunitatea care îi, unguri și români(...)du-te la unguri acolo și fă comunitate cu ungurii, nu cu mine! Eu sunt român!".

54. Având în vedere modul de adresare folosit, mesajul transmis prin aceste afirmații, Colegiul director constată faptul că reclamatul a făcut referire la comunitatea căreia îi aparține petenta, sugerându-i ideea de a se muta cu reprezentanții minorității maghiare.

55. În aprecierea Colegiului, inclusiv limbajul folosit de reclamat, dar mai ales prin mesajul transmis referitor la comunitatea maghiară, prin comparație cu faptul că acesta este "*român*", este unul denigrator, iar generalizarea atribuită unei comunități poate conduce la incitarea la ură.

Conținutul și contextul în care a avut loc afirmația

56. Colegiul reține că afirmațiile reclamatului au fost făcute în public, înregistrarea depusă

în apărare de petentă reliefând prezența altor persoane în jur; incidentul s-a desfășurat în fața geamului unde locuiește petenta.

57. Trebuie reamintită jurisprudența bine stabilită a CEDO conform căreia, pentru a aprecia existența unei „*nevoi sociale imperioase*”, care să justifice o ingerință în exercitarea libertății de exprimare, trebuie să se facă distincția între fapte și judecăți de valoare. Dacă materialitatea primelor poate fi dovedită, ultimele nu se pretează la o demonstrare a exactității lor (a se vedea, printre altele, Cumpănă și Mazăre împotriva României [MC], nr. 33.348/96, § 98, CEDO 2004-XI, și De Haes și Gijssels împotriva Belgiei, Hotărârea din 24 februarie 1997, Culegere 1997-I, p. 235, § 42).

58. Raportat la speța de față, Colegiul ia act de relațiile conflictuale între cele două părți, astfel cum reiese și din apărarea reclamatului și reține faptul că, în ce privește incidentul din data de 20.07.2021, a avut loc un schimb de replici provocatoare între cei doi, reclamatul făcând aprecieri asupra faptului că petenta aparține comunității maghiare.

59. Cu toate acestea, Colegiul apreciază că, în speța de față, modalitatea în care reclamatul a ales să-și exprime punctul de vedere este de natură a afecta sentimentele petentei, membru al acestei minorități, modul de exprimare și ideile putând conduce la ură îndreptată împotriva acesteia, mai ales că incidentul s-a desfășurat și în prezența altor vecini, în public.

60. Modul în care persoana reclamată a ales să se exprime, dar mai ales ideea transmisă, ca petenta să se mute în comunitatea maghiară, poate leza demnitatea petentei.

61. Oricine dorește să-și exercite drepturile în temeiul art. 30 din Constituția României, respectiv art. 10 din CEDO este supus unor obligații și responsabilități, cum ar fi cea de a se abține de la a transmite mesaje care rănesc pe alții fără motiv. Mesajul reclamatului nu este despre fapte certe și cuprinde și judecăți de valoare, care depășesc limitele admise prin prisma manierei provocatoare de caracterizare a petentei cu referire la etnia căreia îi aparține și mai ales prin mesajul provocator pe care a dorit să-l transmită.

62. Astfel, raportat la incidentul din data de 20.07.2021, Colegiul apreciază că s-a depășit sfera libertății de exprimare, modul de exprimare fiind unul denigrator, fapt pentru care Colegiul director constată că în speță se impune o ingerință a statului prin constatarea și sancționarea faptei de discriminare, iar libertatea de exprimare este de natură a atinge o limită prin care se încalcă dreptul fundamental la demnitate, astfel încât în speță, dreptul la libertatea de exprimare devine secundar.

63. Prin urmare, limitarea libertății de exprimare este justificată, fiind o măsură proporțională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit.

64. În luarea deciziei, Colegiul director se raportează la art. 30 din *Constituția României* care asigură libertatea de exprimare și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți.

65. Libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice.

66. Cu toate acestea, exercitarea libertății de exprimare comportă și limite, printre acestea regăsindu-se și dreptul la imagine, fapt pentru care este important a se vedea dacă

modalitatea în care se realizează transmiterea unor informații sau a propriilor idei / percepții, însăși modalitatea de exprimare se realizează în termeni rezonabili.

67. Chiar dacă reclamatul s-a regăsit sub impulsul incidentelor repetate pe care le-a avut cu petenta, mesajul transmis în ceea ce privește minoritatea cătreia îi aparține petenta a condus la o etichetare nepotrivită.

68. Toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesar să se sancționeze expresiile sau modul de exprimare care promovează intoleranța. Se impune astfel descurajarea încălcării dreptului la demnitate, chiar și atunci când ar fi vorba de dispute, sau discuții contradictorii între vecini.

Concluzii

69. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere **mesajul transmis prin afirmațiile reclamatului, limbajul folosit**, Colegiul director constată că în speță s-au depășit limitele libertății de exprimare, iar fapta sesizată constituie contravenție potrivit prevederilor art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

70. În consecință, raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul dispune, cu unanimitate de voturi sancționarea părții reclamate cu amendă contravențională în cuantum de 1 000 lei, pe care o consideră disuasivă, efectivă și proporțională cu pericolul social al faptei săvârșite, având în vedere prevederile art. 26 din O.G. nr. 137/2000 "(1) *Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*"

71. La stabilirea sancțiunii aplicate în cauză au fost avute în vedere incidentele repetate dintre cele două părți, modul de exprimare și mesajul transmis conform căruia petenta ar trebui să se mute în comunitatea maghiară, prin comparație cu faptul că reclamatul se declară „român”.

72. În acest sens, Colegiul director apreciază că astfel de mesaje exprimate în spațiul public se pot transforma în comportament denigrator la adresa unei anumite categorii de persoane care nu aparține comunității majoritare a „românilor”, fapt pentru care se justifică aplicarea sancțiunii cu amendă în vederea descurajării unor astfel de comportamente și atitudini.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, **cu unanimitate de voturi** a membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Raportat la faptele din data de 05.06.2021, afirmațiile nu au fost probate;
2. Raportat la faptele din data de 20.07.2021, se întrunesc elementele constitutive ale art. 15 din O.G. 137/2000, republicată;
3. Aplică sancțiunea cu amendă contravențională în cuantum de 1000 lei conform art. 26 alin. 1 din **O.G. 137/2000**, republicată, în sarcina părții reclamate

4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Amenda se va achita la **Direcția Venituri din cadrul Instituției Primarului mun. Arad** (cu sediul în mun. Arad, Bulevardul Revoluției nr. 75, jud. Arad), dovada plății se va transmite către C.N.C.D. în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BABUȘ RADU – Membru

BĂNICĂ CERASELA CLAUDIA – Membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN RADU – Membru

SULIMAN SECYL – Membru

(mandat încetat cf. decizie C.C.R. nr. 41/2023, M.O. 227/20.03.2023)

Red.: C.J. și C.M.I.

Data redactării: 07.08.2023

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit ***O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ***, constituie de drept titlu executoriu.